

Brussel, 22 november 2017
(OR. en)

14702/17

Interinstitutioneel dossier:
2016/0377 (COD)

ENER 463
CODEC 1874

NOTA A-PUNT

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de Raad
Nr. Comdoc.:	15151/16 ENER 421 IA 136 CODEC 1817 +ADD 1;
Betreft:	Voorstel voor een VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD betreffende risicoparaatheid in de elektriciteitssector en tot intrekking van Richtlijn 2005/89/EG - Algemene oriëntatie

Hierbij gaat voor de delegaties de algemene oriëntatie betreffende het bovengenoemde voorstel, die op 16 november 2017 door het Coreper werd goedgekeurd.

De wijzigingen aan de tekst van het Coreper (doc. 13379/17) in overweging 19, artikel 2, lid 2, punt g) en artikel 13, lid 1, die het resultaat zijn van de besprekingen in het Coreper, zijn **vetgedrukt, onderstreept, grijs en cursief** weergegeven.

De andere delen van de tekst blijven ongewijzigd. Ook de markering is niet veranderd: schrappingen zijn aangegeven met [...], nieuwe tekst ten opzichte van het oorspronkelijke Commissievoorstel is **vetgedrukt**, tijdens de tweede herziening toegevoegde nieuwe tekst (10692/1/17 REV 1) is **vetgedrukt en onderstreept**, en na de tweede herziening toegevoegde tekst is **vetgedrukt, onderstreept en grijs**.

De Raad wordt verzocht de algemene oriëntatie op basis van de bijgevoegde tekst als A-punt vast te stellen.

De algemene oriëntatie zal het mandaat van de Raad vormen voor de onderhandelingen met het Europees Parlement in het kader van de gewone wetgevingsprocedure.

2016/0377 (COD)

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

**betreffende risicoparaatheid in de elektriciteitssector en tot intrekking van
Richtlijn 2005/89/EG**

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 194, lid 2,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité¹,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's²,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

¹ PB C , , blz. .

² PB C , , blz. .

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De elektriciteitssector in de Unie maakt een diepgaande transformatie door, die wordt gekenmerkt door markten met een grotere mate van decentralisatie en met meer markt-deelnemers, een grotere mate van koppeling tussen systemen en een groter aandeel van hernieuwbare energie. Naar aanleiding daarvan streven Richtlijn xxx/ Verordening xxx [verwijzing naar de voorgestelde elektriciteitsrichtlijn en elektriciteitsverordening] ernaar het juridische kader voor de interne elektriciteitsmarkt van de Unie te moderniseren teneinde te waarborgen dat de markten en netten optimaal werken, ten bate van het bedrijfsleven en de consumenten.
- (2) Goed functionerende markten en systemen zijn de beste garantie voor voorzienings-zekerheid. Zelfs als markten en systemen goed functioneren, kan het risico op een elektriciteitscrisis (door **natuurrampen zoals** extreme weersomstandigheden, aanslagen of brandstoftekort) nooit worden uitgesloten. **Elektriteits**crisisituaties hebben vaak consequenties die over nationale grenzen heen reiken. Zelfs wanneer **elektriciteits**incidenten plaatselijk beginnen, kunnen de gevolgen ervan zich snel over grenzen heen verspreiden. Hele regio's kunnen tegelijkertijd worden getroffen door extreme omstandigheden, zoals een koude- of hittegolf of een cyberaanval.
- (3) **De lidstaten zijn verantwoordelijk voor het waarborgen van de zekerheid van de elektriciteitsvoorziening op hun grondgebied.** In de context van gekoppelde elektriciteitsmarkten en -systemen kunnen **elektriciteits**crisispreventie en -beheersing niet uitsluitend als een nationale [...] **taak** worden beschouwd. Een gemeenschappelijk regelgevingskader en gecoördineerde procedures zijn noodzakelijk om te waarborgen dat de lidstaten en andere actoren over grenzen heen doeltreffend samenwerken in een geest van transparantie en solidariteit.

- (4) In Richtlijn 2005/89/EG van het Europees Parlement en de Raad³ zijn de nodige maatregelen vastgesteld die de lidstaten moeten treffen om de zekerheid van de elektriciteitsvoorziening in het algemeen te waarborgen. De bepalingen van die richtlijn zijn grotendeels achterhaald als gevolg van daarna vastgestelde wetgeving, met name wat betreft de manier waarop markten georganiseerd moeten zijn teneinde te waarborgen dat afdoende capaciteit beschikbaar is en waarop transmissiesysteembeheerders moeten samenwerken om voor systeemstabiliteit te zorgen⁴ alsmede wat betreft de noodzaak om te waarborgen dat passende infrastructuur is aangelegd⁵. Deze verordening heeft specifiek betrekking op het thema **elektriciteits**crisispreventie en -beheersing in de elektriciteitssector.
- (5) De richtsnoeren betreffende het beheer van systemen⁶ en de netcode voor de noodtoestand en het herstel van het elektriciteitsnet⁷ omvatten gedetailleerde voorschriften betreffende de manier waarop transmissiesysteembeheerders en andere [...] **belanghebbenden** te werk moeten gaan en moeten samenwerken teneinde de systeemveiligheid te waarborgen. Deze technische voorschriften moeten ervoor zorgen dat de meeste elektriciteitsincidenten op operationeel niveau doeltreffend worden afgehandeld. Deze verordening is gericht op elektriciteitscrisissituaties die op grotere schaal gevolgen kunnen hebben. In de verordening is bepaald wat de lidstaten moeten doen om dergelijke situaties te voorkomen en welke maatregelen zij kunnen treffen indien de [...]systeembeheersvoorschriften alleen niet meer afdoende zijn. Zelfs in **elektriciteits**crisissituaties moeten de systeembeheersvoorschriften evenwel volledig worden nageleefd.

³ Richtlijn 2005/89/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 januari 2006 inzake maatregelen om de zekerheid van de elektriciteitsvoorziening en de infrastructuur-investeringen te waarborgen (PB L 33 van 4.2.2006, blz. 22).

⁴ Verwijzing naar het herziene derde pakket.

⁵ Verordening (EU) nr. 347/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2013 betreffende richtsnoeren voor de trans-Europese energie-infrastructuur (PB L 115 van 24.4.2013, blz. 39).

⁶ Verordening (EU) .../... van de Commissie van XXX tot vaststelling van richtsnoeren betreffende het beheer van elektriciteitstransmissiesystemen (PB [...]).

⁷ Verordening (EU) .../... van de Commissie van XXX tot vaststelling van een netcode voor de noodtoestand en het herstel van het elektriciteitsnet (PB [...]).

(5a) In artikel 77 van de richtsnoeren betreffende het beheer van systemen wordt een proces ingesteld waarmee transmissiesysteembeheerders van een capaciteitsberekeningsregio taken aan de regionale veiligheidscoördinatoren delegeren. Hiermee kan de operationele veiligheid regionaal worden gecoördineerd en het moet worden gebruikt om regio's voor samenwerking in het kader van deze verordening te vast te stellen. De lidstaten die regionale veiligheidscoördinatoren delen, moeten subgroepen van lidstaten uit dezelfde capaciteitsberekeningsregio kunnen vormen. De definitie van "regio" in deze verordening moet op deze aanpak aansluiten.

- (6) Bij deze verordening wordt een gemeenschappelijk kader gecreëerd dat bestaat uit voorschriften voor het voorkomen van elektriciteitscrisisituaties alsmede de voorbereiding daarop en de beheersing daarvan, waardoor de transparantie tijdens de voorbereidingsfase en tijdens een elektriciteitscrisis wordt verbeterd [...]. Op grond van de verordening moeten de lidstaten [...] samenwerken in een geest van solidariteit. Bovendien wordt voorzien in een kader voor een doeltreffend toezicht op de voorzieningszekerheid in Europa via de Coördinatiegroep voor elektriciteit. Het doel is de risicoparaatheid te verbeteren en de kosten ervan terug te dringen. [...] **Deze verordening** moet tevens de interne energiemarkt [...] versterken door meer onderling vertrouwen tussen de lidstaten te scheppen en ongepaste overheidsmaatregelen in **elektriciteits**crisisituaties tegen te gaan, waarbij in het bijzonder ongerechtvaardigde inperking van grensoverschrijdende stromen wordt voorkomen.
- (7) De richtlijn netwerk- en informatiebeveiliging (NIS-richtlijn)⁸ voorziet in algemene voorschriften; de specifieke voorschriften betreffende cyberbeveiliging zullen evenwel worden vastgesteld door middel van een netcode, zoals in de [voorgestelde elektriciteitsverordening] is bepaald. De onderhavige verordening vult de richtlijn netwerk- en informatiebeveiliging aan doordat wordt gewaarborgd dat cyberincidenten naar behoren als risico worden geïdentificeerd en dat maatregelen die met betrekking tot dergelijke incidenten worden getroffen naar behoren worden opgenomen in de risicoparaatheidsplannen.

⁸ Richtlijn (EU) 2016/1148 van het Europees Parlement en de Raad van 6 juli 2016 houdende maatregelen voor een hoog gemeenschappelijk niveau van beveiliging van netwerk- en informatiesystemen in de Unie (PB L 194 van 19.7.2016, blz. 1).

- (8) Richtlijn 2008/114/EG van de Raad⁹ voorziet in een proces om de veiligstelling van als dusdanig aangemerkte Europese kritieke infrastructuur in de Unie te verbeteren, inclusief voor bepaalde elektriciteitsinfrastructuur. Samen met deze verordening draagt Richtlijn 2008/114/EG ertoe bij dat een totaalaanpak tot stand komt om de energievoorziening binnen de Unie veilig te stellen.
- (9) Bij Besluit nr. 1313/2013/EU van het Europees Parlement en de Raad betreffende een Uniemechanisme voor civiele bescherming¹⁰ zijn verplichtingen vastgesteld op grond waarvan de lidstaten om de drie jaar risicobeoordelingen op nationaal of passend sub-nationaal niveau moeten opstellen en hun risicobeheersingsplanning moeten ontwikkelen en verfijnen. De in deze verordening opgenomen specifieke maatregelen betreffende risico-preventie, -paraatheid en -planning moeten in overeenstemming zijn met de bredere multi-risicobeoordelingen op nationaal niveau die op grond van Besluit nr. 1313/2013/EU moeten worden uitgevoerd.
- (10) Teneinde de preventie, uitwisseling van informatie en ex-postevaluatie van elektriciteitscrises te vergemakkelijken, moeten de lidstaten één bevoegde autoriteit als contactpunt aanwijzen. Dit kan een bestaande of een nieuwe entiteit zijn.
- (10a) Een gemeenschappelijke aanpak betreffende elektriciteitscrisispreventie en -beheersing impliceert dat de lidstaten hetzelfde inzicht moeten hebben over de situatie waarin zich een elektriciteitscrisis voordoet. Deze verordening moet met name bijdragen aan de coördinatie van de identificatie van een elektriciteitscrisis als een situatie waarin een potentieel risico, een significant tekort aan elektriciteit of een onmogelijkheid van het leveren ervan bestaand of op handen is. []**

⁹ Richtlijn 2008/114/EG van 8 december 2008 inzake de identificatie van Europese kritieke infrastructuren, de aanmerking van infrastructuren als Europese kritieke infrastructuren en de beoordeling van de noodzaak de bescherming van dergelijke infrastructuren te verbeteren (PB L 345 van 23.12.2008, blz. 75).

¹⁰ Besluit nr. 1313/2013/EU van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 betreffende een Uniemechanisme voor civiele bescherming (PB L 347 van 20.12.2013, blz. 24).

- (11) Voor een gemeenschappelijke aanpak betreffende **elektriciteits**crisispreventie en -beheersing is het in de eerste plaats van belang dat de lidstaten dezelfde methoden en definities gebruiken voor het identificeren van risico's in verband met de zekerheid van de elektriciteitsvoorziening en dat zij in staat zijn **op doeltreffende wijze** te vergelijken hoe goed zij en hun bureaus op dat gebied presteren. **Deze** verordening omvat twee indicatoren aan de hand waarvan de zekerheid van de elektriciteitsvoorziening in de Unie wordt gemonitord: "verwachte niet-geleverde energie" ("EENS oftewel "expected energy non-served"), uitgedrukt in GWh per jaar, en "de probabiliteit dat niet aan de vraag kan worden voldaan" ("LOLE" oftewel "loss of load expectation"), uitgedrukt in uren per jaar. Deze indicatoren maken deel uit van de beoordeling van de toereikendheid van hulpbronnen in Europa die krachtens [artikel 19 van de voorgestelde elektriciteitsverordening] door het Europees netwerk van transmissiesysteembeheerders voor elektriciteit (ENTSB-E) wordt uitgevoerd. De Coördinatiegroep voor elektriciteit [...] **moet** zorgen voor regelmatig toezicht op de voorzieningszekerheid op basis van de resultaten van deze indicatoren. Het Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulators ("het Agentschap") moet van deze indicatoren gebruikmaken wanneer het in het kader van het jaarlijkse monitoringverslag[...] en inzake de elektriciteitsmarkt overeenkomstig [artikel 16 van de voorgestelde ACER-verordening] verslag uitbrengt over de prestaties van de lidstaten wat betreft de voorzieningszekerheid.
- (12) Teneinde de samenhang van de risicobeoordelingen te waarborgen en daardoor meer onderling vertrouwen tussen de lidstaten in een **elektriciteits**crisisituatie te scheppen, is een gemeenschappelijke benadering ten aanzien van het identificeren van risicoscenario's noodzakelijk. ENTSB-E moet daarom in samenwerking met het Agentschap een gemeenschappelijke methode voor het identificeren van risico's ontwikkelen, waarbij ENTSB-E de methode voorstelt en het Agentschap deze goedkeurt.

- (13) Op basis van **die** gemeenschappelijke methode moet ENTSB-E regelmatig regionale crisisscenario's opstellen en bijwerken, en de meest relevante risico's voor elke regio identificeren, zoals extreme weersomstandigheden, natuurrampen, brandstoftekorten of aanslagen. Wat betreft het crisisscenario waarbij een gastekort optreedt, moet het risico op een onderbreking van de gaslevering worden beoordeeld op basis van de scenario's voor verstoring van de gaslevering en infrastructuur die door het Europees netwerk van transmissiesysteembeheerders voor gas (**ENTSB-G**) zijn ontwikkeld overeenkomstig artikel 6, lid, 6, van de verordening inzake veiligstelling van de gaslevering [voorgestelde verordening inzake veiligstelling van de gaslevering]. De lidstaten dienen hun nationale crisisscenario's op basis daarvan vast te stellen en in principe om de [...] **vier** jaar bij te werken. De scenario's moeten als basis voor de risicoparaatheidsplannen dienen. Wanneer de lidstaten op nationaal niveau risico's identificeren, moeten zij ook melding maken van mogelijke risico's die zij constateren met betrekking tot de eigendom van infrastructuur die relevant is voor de zekerheid van de **elektriciteits**voorziening en van maatregelen die eventueel zijn getroffen om dergelijke risico's aan te pakken (zoals algemene of sectorspecifieke wetgeving inzake de doorlichting van investeringen, bijzondere rechten voor bepaalde aandeelhouders, enz.), waarbij moet worden vermeld waarom zij dergelijke maatregelen als gerechtvaardigd beschouwen.
- (14) Een regionale aanpak voor het identificeren van risicoscenario's en het ontwikkelen van preventieve, **voorbereidende** en beperkende maatregelen moet aanzienlijke voordelen opleveren wat betreft de doeltreffendheid van de maatregelen en het optimale gebruik van hulpbronnen. In het geval van een gelijktijdige [...] crisis zal een gecoördineerde en vooraf overeengekomen aanpak bovendien zorgen voor een consistente respons en voor beperking van het risico dat zuiver nationale maatregelen negatieve overloopeffecten hebben in naburige lidstaten. De lidstaten zijn daarom op grond van deze verordening verplicht op regionaal niveau samen te werken.
- (15) []

- (16) Op grond van de [voorgestelde elektriciteitsverordening] moet een gemeenschappelijke methode worden gebruikt voor de beoordeling van de middellangetermijn- tot langetermijn-toereikendheid van hulpbronnen in Europa (van 10 year-ahead tot year-ahead) om te waarborgen dat de besluiten van de lidstaten met betrekking tot eventuele investeringen op een transparante en gemeenschappelijk overeengekomen basis worden vastgesteld. **Die** beoordeling heeft een ander doel dan de beoordelingen van de kortetermijntoereikendheid, die worden gebruikt om mogelijke problemen in verband met de kortetermijntoereikendheid op te sporen, namelijk seizoensgebonden vooruitzichten (6 month-ahead) en beoordelingen van de toereikendheid op week-ahead- tot intraday-basis. Wat betreft kortetermijnbeoordelingen is het noodzakelijk om een gemeenschappelijke benadering vast te stellen ten aanzien van de manier waarop mogelijke problemen in verband met de toereikendheid worden opgespoord. ENTSB-E moet winter- en zomervooruitzichten uitbrengen om de lidstaten en de transmissiesysteembeheerders te waarschuwen voor risico's betreffende de voorzieningszekerheid die zich de volgende zes maanden kunnen voordoen. Om deze vooruitzichten te verbeteren, dienen deze te worden gebaseerd op een gemeenschappelijke probabilistische methode die door ENTSB-E wordt voorgesteld en door het Agentschap wordt goedgekeurd. []
- (17) De transmissiesysteembeheerders [...] moeten de ter voorbereiding van de seizoensgebonden vooruitzichten gebruikte methode toepassen wanneer zij eender welk ander type kortetermijnbeoordeling van risico's uitvoeren, met name prognoses betreffende de week-ahead-**...** tot en met ten minste de day-ahead-toereikendheid waarin wordt voorzien in de verordening van de Commissie tot vaststelling van richtsnoeren betreffende het beheer van elektriciteitstransmissiesystemen.
- (18) Om een gemeenschappelijke aanpak inzake crisispreventie en -beheersing te waarborgen, moet de bevoegde autoriteit van elke lidstaat een risicoparaatheidsplan opstellen, na raadpleging van de **relevante** belanghebbenden, **onder wie een representatieve groep belanghebbenden en eventueel de respectieve organisaties**. In de plannen moeten effectieve, proportionele en niet-discriminerende maatregelen worden uiteengezet waarmee alle geïdentificeerde risico's worden aangepakt. De plannen moeten transparant zijn, met name wat betreft de voorwaarden waaronder niet-marktgebaseerde maatregelen kunnen worden getroffen om crisissituaties te beperken. Alle beoogde niet-marktgebaseerde maatregelen moeten voldoen aan de in deze verordening vastgestelde voorschriften.

- (19) De plannen dienen tweeledig te zijn, **waarbij het eerste deel** de nationale maatregelen **omvat en het tweede deel** de regionale, door de lidstaten in de regio overeengekomen maatregelen. Regionale maatregelen zijn met name noodzakelijk in het geval van een gelijktijdige crisis, zodat met een gecoördineerde en vooraf overeengekomen benadering voor een consistente respons wordt gezorgd en het risico op negatieve overloopeffecten wordt verminderd. In de plannen dient **bij de relevante nationale omstandigheden rekening te worden gehouden met de situatie van ultraperifere regio's in de zin van artikel 349 VWEU en met sommige geïsoleerde microsystemen die mogelijk niet zijn aangesloten op de nationale transmissiesystemen; in dit verband moeten de lidstaten passende conclusies trekken over, onder meer, de bepalingen van deze verordening inzake de identificatie van crisisscenario's op regionaal niveau en de overeengekomen gecoördineerde grensoverschrijdende maatregelen in de risicoparaatheidsplannen en over de bepalingen inzake assistentie. In de plannen moeten ook** de taken en verantwoordelijkheden van de bevoegde autoriteiten duidelijk worden vastgesteld. In de nationale maatregelen moet volledig rekening worden gehouden met de overeengekomen regionale maatregelen en moeten de kansen die regionale samenwerking biedt optimaal worden benut. De plannen moeten een technische en operationele inhoud krijgen en hebben als functie dat zij het plaatsvinden of het escaleren van een elektriciteitscrisis moeten helpen voorkomen en de effecten daarvan beperken.
- (20) De plannen moeten regelmatig worden bijgewerkt. Teneinde te waarborgen dat de plannen altijd actueel en doeltreffend zijn, moeten de bevoegde autoriteiten **van de lidstaten** van elke regio, in samenwerking met **transmissiesysteembeheerders en andere belanghebbenden**, om de **twee** jaar simulaties organiseren **om** de geschiktheid van de plannen te testen.
- (21) [...] **De niet-bindende richtsnoeren van de Commissie** moeten de voorbereiding van de plannen en het overleg met de andere lidstaten in de betrokken regio en met de Coördinatiegroep voor elektriciteit bevorderen **en vergemakkelijken**. Doordat overleg met de regio en overleg in het kader van de Coördinatiegroep voor elektriciteit plaatsvindt, moet worden gewaarborgd dat in één lidstaat of regio getroffen maatregelen de voorzieningszekerheid van andere lidstaten of regio's niet in gevaar brengen.

- (22) Uitwisseling van informatie in het geval van een crisissituatie is van essentieel belang om gecoördineerde maatregelen en doelgerichte assistentie te waarborgen. Daarom is in de verordening bepaald dat de **bevoegde autoriteit van de betrokken** lidstaten de aangrenzende lidstaten en de Commissie zonder **onnodige** vertraging in kennis **moet** stellen in geval van een elektriciteitscrisis. [...] Tevens **moet** zij informatie verstrekken over de oorzaken van de crisis, over de getroffen en geplande maatregelen ter beperking van de crisis en over de eventuele behoefte aan assistentie door andere lidstaten. Wanneer deze assistentie verder gaat dan de zekerheid van de elektriciteitsvoorziening, blijft het Uniemechanisme voor civiele bescherming het toepasselijke wetgevingskader.
- (23) Het is van belang de communicatie en het bewustzijn tussen de lidstaten te bevorderen wanneer zij over specifieke, serieuze en betrouwbare informatie beschikken dat zich een [...] **elektriciteitscrisis** kan voordoen [...]. In dergelijke omstandigheden moeten de **betrokken** lidstaten de Commissie, **de aangrenzende lidstaten** en de Coördinatiegroep voor elektriciteit **zonder onnodige vertraging** in kennis stellen en daarbij in het bijzonder informatie verstrekken over de oorzaken van de verslechtering, de maatregelen die zijn gepland om een elektriciteitscrisis te voorkomen en de mogelijke behoefte aan assistentie van de andere lidstaten.
- (24) In geval van een elektriciteitscrisis moeten de lidstaten **samenwerken** [...] in een geest van solidariteit [...]. [] **Naast deze algemene regel [...] zijn ook passende bepalingen nodig om ervoor te zorgen dat lidstaten elkaar assistentie bieden in geval van een elektriciteitscrisis. Deze assistentie [...] moet zijn gebaseerd op vooraf overeengekomen gecoördineerde maatregelen die in de risicoparaatheidsplannen staan. (deel van overweging 24 is gewijzigd en verplaatst naar overweging 24a) Deze verordening laat de lidstaten een ruime beoordelingsbevoegdheid bij het overeenkomen van de inhoud van de gecoördineerde maatregelen en dus de inhoud van de assistentie. Het is aan hen om, naargelang van de situatie aan de vraag- en aanbodzijde, maatregelen te kiezen en overeen te komen. Tegelijkertijd zorgt deze verordening ervoor dat, voor de toepassing van de overeengekomen assistentie, de elektriciteit op een gecoördineerde manier wordt geleverd. De lidstaten moeten het ook eens worden over de nodige technische, juridische en financiële regelingen voor de uitvoering van de overeengekomen gecoördineerde maatregelen. Vervolgens dienen de lidstaten alle nodige maatregelen te nemen voor de uitvoering van de overeengekomen gecoördineerde maatregelen en technische, juridische en financiële regelingen.**

- (24a) (uit vorige tekst van overweging 24) Wanneer de lidstaten [...] gecoördineerde maatregelen en technische, juridische en financiële regelingen overeenkomen of anderszins assistentiebepalingen toepassen,** moeten de lidstaten rekening houden met sociale en economische factoren, met inbegrip van de veiligheid van de burgers, en met evenredigheid. Zij worden aangemoedigd beste praktijken te delen en de Coördinatiegroep voor elektriciteit te gebruiken als overlegplatform voor de identificatie van beschikbare opties voor [...] **assistentie, met name betreffende gecoördineerde maatregelen en de nodige technische, juridische en financiële [...] regelingen, waaronder billijke compensatie [...]. De Commissie kan de voorbereiding van de op regionaal niveau gecoördineerde maatregelen in de betrokken regio vergemakkelijken.**
- (24b) De assistentie tussen lidstaten uit hoofde van deze verordening moet geschieden op basis van billijke onderlinge compensatie. Deze verordening harmoniseert niet alle aspecten van zo'n billijke compensatie tussen lidstaten. De lidstaten moeten daarom bepalingen voor billijke compensatie overeenkomen voordat assistentie wordt geboden. De lidstaat die om assistentie verzoekt, moet deze compensatie onmiddellijk betalen, of de onmiddellijke betaling waarborgen, aan de lidstaat die assistentie biedt.**
- (24c) Bij het bieden van assistentie uit hoofde van deze verordening passen de lidstaten Unierecht toe, en zij moeten derhalve de grondrechten die worden gewaarborgd door het Unierecht eerbiedigen. Hun maatregelen kunnen, afhankelijk, onder andere, van de tussen lidstaten overeengekomen maatregelen, resulteren in een verplichting voor een lidstaat om compensatie te betalen aan de door zijn maatregelen getroffen lidstaten. Daarom moeten de lidstaten zo nodig ervoor zorgen dat zij over nationale compensatieregelingen beschikken die stroken met het Unierecht, en meer bepaald met de grondrechten. Voorts moet worden gewaarborgd dat de assistentie ontvangende lidstaat uiteindelijk alle redelijke kosten draagt die een assistentie biedende lidstaat maakt als gevolg van de genoemde verplichting, , alsmede andere redelijke kosten die uit het betalen van compensatie overeenkomstig de genoemde nationale compensatieregelingen voortvloeien.**

- (24d) In geval van een elektriciteitscrisis moet ook assistentie worden geboden indien de lidstaten het nog niet eens zijn geworden over gecoördineerde maatregelen en technische, juridische en financiële regelingen, zoals vereist uit hoofde van de bepalingen van deze verordening inzake assistentie. Om in een dergelijke situatie assistentie te kunnen bieden in overeenstemming met de bepalingen van deze verordening, moeten de lidstaten ad-hocmaatregelen en -regelingen overeenkomen, als alternatief voor de ontbrekende gecoördineerde maatregelen en technische, juridische en financiële regelingen.**
- (24e) Bij deze verordening wordt voor het eerst een dergelijk assistentiemechanisme tussen lidstaten ingesteld als instrument om een elektriciteitscrisis in de Unie te voorkomen of te beheersen. Het is derhalve belangrijk dat de Commissie het assistentiemechanisme evalueert in het licht van de toekomstige ervaring met de werking ervan, en dat zij in indien nodig wijzigingen voorstelt.**
- (24f) Cyprus is momenteel de enige EU-lidstaat die niet rechtstreeks verbonden is met een andere lidstaat. Zolang dat zo is, moet duidelijk worden gemaakt dat sommige bepalingen van deze verordening niet van toepassing zijn op Cyprus, met name de bepalingen inzake de identificatie van crisisscenario's op regionaal niveau, inzake het opnemen van afgesproken gecoördineerde grensoverschrijdende maatregelen in risico-paraatheidsplannen, en inzake assistentie. Tegelijkertijd worden Cyprus en de overige betrokken lidstaten aangespoord om, met steun van de Commissie, alternatieve maatregelen en procedures ter zake uit te werken, mits deze geen afbreuk doen aan de effectieve toepassing van deze verordening tussen de andere lidstaten.**

- (25) Deze verordening moet elektriciteitsbedrijven en verbruikers in staat stellen zo lang mogelijk te rekenen op mechanismen als vastgesteld in [de voorgestelde elektriciteitsrichtlijn en elektriciteitsverordening] wanneer zij met elektriciteitscrisissituaties worden geconfronteerd. De voorschriften betreffende de interne markt en het beheer van systemen moeten ook in crisissituaties worden nageleefd. **Deze voorschriften omvatten artikel 22, lid 1, punt i), van de richtsnoeren betreffende het beheer van systemen, en artikel 35 van de netcode voor de noodtoestand en het herstel van het elektriciteitsnet, die betrekking hebben op beperking van transacties, beperking van de levering van zoneoverschrijdende capaciteit voor capaciteitstoewijzing of beperking van de levering van schema's.** Dat betekent dat niet-marktgebaseerde maatregelen, zoals gedwongen verbruiksontkoppeling of de levering van extra voorraden buiten de normale marktwerking, pas in laatste instantie mogen worden getroffen, als alle door de markt geboden mogelijkheden zijn uitgeput. Tot gedwongen verbruiksontkoppeling mag derhalve slechts worden overgegaan als alle mogelijkheden voor vrijwillige verbruiksontkoppeling zijn uitgeput. Bovendien moeten alle niet-marktgebaseerde maatregelen noodzakelijk, evenredig, niet-discriminerend en tijdelijk zijn.
- (26) Teneinde te zorgen voor transparantie na een elektriciteitscrisis, moeten **alle bevoegde autoriteiten van** de getroffen lidstaten een ex-postevaluatie van de crisis en de gevolgen ervan uitvoeren [...]. Bij een dergelijke evaluatie moeten onder meer de doeltreffendheid en de evenredigheid van de maatregelen alsmede de economische kosten ervan worden onderzocht. Bovendien dienen grensoverschrijdende factoren te worden bekeken, zoals de impact van de maatregelen op andere lidstaten en de mate waarin zij assistentie hebben geboden.

- (27) Door middel van de verplichtingen inzake transparantie moet worden gewaarborgd dat alle maatregelen die worden getroffen om crisissituaties te voorkomen of te beheersen, voldoen aan de regels van de interne markt, en in overeenstemming zijn met de beginselen van samenwerking en solidariteit die aan de energie-unie ten grondslag liggen.
- (28) De Coördinatiegroep voor elektriciteit is in 2012 opgericht als forum voor de uitwisseling van informatie en ter bevordering van de samenwerking tussen de lidstaten, met name op het gebied van zekerheid van elektriciteitsvoorziening¹¹. Door deze verordening wordt de rol van de Coördinatiegroep versterkt. De Coördinatiegroep moet specifieke taken uitvoeren, met name in verband met de voorbereiding van de risicoparaatheidsplannen, en [...] **dient** een prominente rol **te** spelen bij het toezicht op de prestaties van de lidstaten op het gebied van de zekerheid van de elektriciteitsvoorziening en bij het ontwikkelen van beste praktijken op basis daarvan.
- (29) Een elektriciteitscrisis kan over de grenzen van de Unie heen reiken en ook [...] verdrags-**partijen bij** de Energiegemeenschap treffen. **De Unie dient wijzigingen van de relevante verdragen te bevorderen om tot een passend en stabiel regelgevingskader te komen en aldus een geïntegreerde markt en een gemeenschappelijke regelgevingsruimte tot stand te brengen.** Teneinde efficiënte crisisbeheersing [...] te waarborgen, moet de Unie nauw samenwerken met de verdragspartijen bij de Energiegemeenschap wat betreft het voorkomen van, het voorbereiden op en het reageren op een elektriciteitscrisis.
- (30) []
- (31) **Aangezien de doelstelling van deze verordening [...], namelijk het waarborgen van een zo effectief en efficiënt mogelijke risicoparaatheid binnen de Unie, niet voldoende door de lidstaten kan worden verwezenlijkt, maar vanwege de omvang of de gevolgen ervan, beter door de Unie kan worden verwezenlijkt,** [...] kan [...] de Unie maatregelen nemen, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie neergelegde subsidiariteitsbeginsel. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze verordening niet verder dan nodig is om deze doelstelling te verwezenlijken.

¹¹ Besluit van de Commissie van 15 november 2012 betreffende de oprichting van een Coördinatiegroep voor elektriciteit (2012/C 353/02), PB C 353 van 17.11.2012, blz. 2.

(31a) De Commissie, de bevoegde autoriteiten en de nationale regelgevende instanties, de organen, de entiteiten en de personen die overeenkomstig deze verordening vertrouwelijke informatie ontvangen, moeten de vertrouwelijkheid van de ontvangen informatie waarborgen. Daarom moet de door de lidstaten en hun nationale autoriteiten ontvangen en behandelde informatie worden onderworpen aan de toepasselijke nationale voorschriften inzake de behandeling van vertrouwelijke informatie en procedures.

(32) Richtlijn 2005/89/EG dient te worden ingetrokken,

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

HOOFDSTUK I

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Onderwerp

Bij deze verordening worden voorschriften vastgesteld voor de samenwerking tussen de lidstaten met het oog op het voorkomen [...] **en het treffen van voorbereidingen voor het beheren [...] van elektriciteitscrises**, in een geest van solidariteit en transparantie, waarbij terdege rekening wordt gehouden met de eisen van een concurrerende interne markt voor elektriciteit.

Artikel 2

Definities

1. Voor de toepassing van deze verordening gelden de definities **die zijn neergelegd** in artikel 2 van de elektriciteitsrichtlijn [voorgestelde elektriciteitsrichtlijn] en **in** artikel 2 van de elektriciteitsverordening [voorgestelde elektriciteitsverordening].
2. Verder wordt verstaan onder:
 - (a) "zekerheid van de elektriciteitsvoorziening": het vermogen van een elektriciteits-systeem om [...] **de** voorziening van elektriciteit aan [...] **klanten** met een duidelijk gedefinieerd, **door de lidstaten vastgesteld** prestatieniveau te garanderen;
 - (b) "electriciteitscrisis": een bestaande of ophanden zijnde situatie waarin zich een significant tekort aan elektriciteit voordoet of waarin het niet mogelijk is [...] **klanten te voorzien van elektriciteit, als vastgesteld door de lidstaten en beschreven in de risicoparaatheidsplannen**;

- (c) "gelijktijdige crisis": een elektriciteitscrisis waardoor meerdere lidstaten tegelijkertijd worden getroffen;
- (d) "**crisiscoördinator[...]**": een persoon, een groep personen, **een team dat is samengesteld uit de relevante nationale elektriciteitscrisismanagers** of een instelling die ermee belast is op te treden als contactpunt en de informatiestroom tijdens een elektriciteitscrisis te coördineren;
- (e) "niet-marktgebaseerde maatregel": een maatregel aan de aanbod- of de vraagzijde die afwijkt van marktvoorschriften of commerciële overeenkomsten en die tot doel heeft een elektriciteitscrisis te beperken;
- (f) "regio": een groep lidstaten [...] **waarvan de transmissiesysteembeheerders de regionale veiligheidscoördinator delen voor de functie van regionale operationele veiligheid, zoals deze in het leven is geroepen overeenkomstig het richtsnoer betreffende het beheer van systemen dat is vastgesteld op basis van artikel 18 van Verordening 714/2009, of, een subgroep van die groep van lidstaten die tot dezelfde capaciteitsberekeningsregio behoren.** []
- (g) "**niveau van vroegtijdige waarschuwing van een elektriciteitscrisis**": **wanneer uit concrete [...] en betrouwbare informatie blijkt dat er zich een gebeurtenis kan voordoen die de voorzieningssituatie aanzienlijk kan doen verslechteren en kan leiden tot het ontstaan van een elektriciteitscrisis.**

Artikel 3

Bevoegde autoriteit

1. Elke lidstaat wijst zo spoedig mogelijk en uiterlijk op *[PB gelieve de exacte datum in te voegen: zes maanden na de inwerkingtreding van deze verordening]* een nationale overheidsinstantie of een nationale regelgevende instantie aan als bevoegde autoriteit die belast is met de uitvoering van de in deze verordening **bepaalde** taken. De bevoegde autoriteiten werken onderling samen voor de toepassing van deze verordening.
2. Zodra de lidstaten de bevoegde autoriteit hebben aangewezen, stellen zij de Commissie **en de Coördinatiegroep voor elektriciteit** onverwijld in kennis van de naam en de contactgegevens van die autoriteit.
3. **De lidstaten kunnen de bevoegde autoriteit machtigen aan andere organen operationele taken te delegeren die betrekking hebben op risicoparaatheidsplanning en risicobeheersing als bepaald in de hoofdstukken I tot en met V [] van deze verordening. Gedelegeerde taken worden uitgevoerd onder het toezicht van de bevoegde autoriteit en worden gespecificeerd in het risicoparaatheidsplan overeenkomstig artikel 11 [...].**

HOOFDSTUK II

RISICOBEOORDELING

Artikel 4

Beoordeling van de risico's voor de zekerheid van de elektriciteitsvoorziening []

De bevoegde autoriteit van elke lidstaat zorgt ervoor dat alle **relevante** risico's die verband houden met de zekerheid van de elektriciteitsvoorziening overeenkomstig de in deze verordening en **in** [] **hoofdstuk IV** van de elektriciteitsverordening [voorgestelde elektriciteitsverordening] vastgestelde voorschriften worden beoordeeld. Daartoe werken zij samen met **de transmissie-systeembeheerders en de relevante distributienetbeheerders, de nationale regelgevende instanties**, ENTSB-E, **regionale veiligheidscoördinatoren** en [] andere relevante belanghebbenden, **voor zoverre dit noodzakelijk is**.

Artikel 5

Methode voor het identificeren van elektriciteitscrisisscenario's op regionaal niveau

1. Uiterlijk op [PB gelieve de exacte datum in te vullen: [] [] **zes** maanden na inwerking-treding van deze verordening] dient ENTSB-E bij het Agentschap een voorstel in betreffende een methode voor het identificeren van de meest relevante elektriciteits-crisisscenario's in een regionale context.
2. **Met de voorgestelde methode worden crisisscenario's met betrekking tot systeem-toereikendheid, systeemveiligheid en brandstofveiligheid geïdentificeerd** [] op basis van ten minste de volgende risico's:
 - (g) zeldzame en extreme natuurrampen;
 - (h) ongevalrisico's die verder gaan dan het N-1-veiligheidscriterium **en onvoorziene gebeurtenissen**;

- (i) gevolgrisco's, met inbegrip van de gevolgen van aanslagen en brandstoftekorten; [].

3. De voorgestelde methode omvat ten minste de volgende elementen:

- (j) er wordt rekening gehouden met alle relevante nationale en regionale omstandigheden;
- (k) wisselwerking van en correlatie tussen risico's over grenzen heen;
- (l) simulaties van gelijktijdige crisisscenario's;
- (m) een rangschikking van risico's naargelang [] van hun impact en waarschijnlijkheid;[...]
- (e) **beginselen over de wijze waarop moet worden omgegaan met gevoelige informatie [] en tegelijkertijd transparantie ten overstaan van het publiek kan worden gewaarborgd.**

3 bis *(voorheen onderdeel van lid 3)* Bij zijn overwegingen met betrekking tot risico's op verstoring van de gaslevering in het kader van het identificeren van de risico's overeenkomstig lid 2[], **punt c)**, maakt ENTSB-E gebruik van de scenario's voor verstoring van de aardgaslevering en infrastructuur die door [] **ENTSB-G** zijn ontwikkeld overeenkomstig artikel 7 [] *van de verordening inzake veiligstelling van de gaslevering [voorgestelde verordening inzake veiligstelling van de gaslevering]*.

4. Voordat ENTSB-E de voorgestelde methode indient, voert het een raadpleging uit waarbij ten minste de industrie, consumentenorganisaties, [] **producenten of hun belangen-organisaties, de transmissie- en de distributiesysteembeheerders, de bevoegde instanties,** de nationale regelgevende instanties en andere nationale autoriteiten worden betrokken. ENTSB-E houdt terdege rekening met de resultaten van de raadpleging **en presenteert deze, samen met de voorgestelde methode , aan de Coördinatiegroep voor elektriciteit. [].**

5. Uiterlijk twee maanden nadat het Agentschap de voorgestelde methode heeft ontvangen, wordt het voorstel door het Agentschap goedgekeurd of gewijzigd. In dat laatste geval raadpleegt het Agentschap ENTSB-E en de bevoegde autoriteiten voordat het de gewijzigde versie aanneemt, en houdt het naar behoren rekening met de resultaten van de raadpleging. De definitieve versie van de methode wordt bekendgemaakt op de [] websites van het Agentschap en ENTSB-E.
6. ENTSB-E werkt de methode regelmatig bij en verbetert deze regelmatig [] in overeenstemming met de leden 1 tot 5, wanneer er belangrijke nieuwe informatie beschikbaar wordt. De Coördinatiegroep voor elektriciteit kan aanbevelen en het Agentschap en de Commissie kunnen erom verzoeken dat de methode wordt bijgewerkt en verbeterd, waarbij zij een passende rechtvaardiging verstrekken. Uiterlijk zes maanden na het verzoek dient ENTSB-E een ontwerpversie van de voorgestelde wijzigingen in bij het Agentschap. Uiterlijk [] twee maanden nadat het Agentschap het [] voorstel heeft ontvangen, [] keurt het de voorgestelde wijzigingen goed of wijzigt het deze. In dat laatste geval raadpleegt het Agentschap ENTSB-E, de bevoegde autoriteiten en de nationale regelgevende instanties voordat het de gewijzigde versie aanneemt, en houdt het naar behoren rekening met de resultaten van de raadpleging. De definitieve versie [] wordt bekendgemaakt op de [] websites van het Agentschap en ENTSB-E.

Artikel 6

Identificatie van elektriciteitscrisisscenario's op regionaal niveau

1. Uiterlijk op [PB gelieve de exacte datum in te vullen: [] zes maanden na goedkeuring van de methode als bedoeld in artikel 5, lid 5 []] en op basis van de overeenkomstig artikel 5 vastgestelde methode, identificeert ENTSB-E in nauwe samenwerking met de Coördinatiegroep voor elektriciteit, de regionale veiligheidscoördinatoren, de bevoegde autoriteiten en de nationale regelgevende instanties de meest relevante elektriciteitscrisisscenario's voor elke regio. []

2. ENTSB-E legt de geïdentificeerde regionale elektriciteitscrisisscenario's aan de **relevante transmissiesysteembeheerders, de regionale veiligheidscoördinatoren, de bevoegde autoriteiten, de nationale regulerende instanties en de** Coördinatiegroep voor elektriciteit, **die amendementen kunnen aanbevelen** [].
3. ENTSB-E werkt de **regionale crisis**scenario's om de [] **vier** jaar bij, tenzij de omstandigheden een hogere frequentie rechtvaardigen.

Artikel 7

Identificatie van elektriciteitscrisisscenario's op nationaal niveau

1. Uiterlijk [] **vier** maanden na **identificatie van de elektriciteitscrisisscenario's op regionaal niveau overeenkomstig artikel 6** [], identificeert de **aangewezen bevoegde autoriteit**[] de meest relevante elektriciteitscrisisscenario's op nationaal niveau.
- 1 bis. **Voor het identificeren van de nationale elektriciteitscrisisscenario's raadpleegt de bevoegde autoriteit de transmissiesysteembeheerders en relevante distributienetbeheerders, relevante [] producenten of hun belangenorganisaties en de nationale regelgevende instantie (wanneer deze niet de bevoegde autoriteit is).**
2. De crisisscenario's worden geïdentificeerd op basis van ten minste de in artikel 5, lid 2, genoemde risico's en zijn in overeenstemming met de regionale, overeenkomstig artikel 6 geïdentificeerde regionale scenario's. De lidstaten werken de scenario's om de [] **vier** jaar bij, tenzij de omstandigheden een hogere frequentie rechtvaardigen.

3. Uiterlijk [] vier maanden na identificatie van de elektriciteitscrisisscenario's op regionaal niveau overeenkomstig artikel 6 stellen de lidstaten de Coördinatiegroep voor elektriciteit en de Commissie in kennis van mogelijke risico's die zij constateren met betrekking tot de eigendom van infrastructuur die relevant is voor de zekerheid van de elektriciteitsvoorziening[] en de maatregelen die zijn getroffen om dergelijke risico's te voorkomen of beperken, waarbij zij vermelden waarom zij dergelijke maatregelen als noodzakelijk en evenredig beschouwen.

Artikel 8

Methode voor beoordelingen van de kortetermijntoereikendheid

1. Uiterlijk op [PB gelieve de exacte datum in te vullen: [] [] zes maanden na inwerking-treding van deze verordening] dient ENTSB-E bij het Agentschap een voorstel in betreffende een methode voor het beoordelen van de seizoensgebonden en kortetermijntoereikendheid, dat wil zeggen [] de maandelijks, week-ahead- tot intraday-[]toereikendheid, waarvan ten minste de volgende elementen deel uitmaken:
- a) de onzekerheid van de inputs, zoals de waarschijnlijkheid van een niet-beschikbaarheid van transmissiecapaciteit, de waarschijnlijkheid van een ongeplande niet-beschikbaarheid van elektriciteitscentrales, extreme weersomstandigheden, de variabiliteit van de vraag en de variabiliteit van de energieproductie uit hernieuwbare energiebronnen;
 - b) de waarschijnlijkheid dat zich een [] elektriciteitscrisis voordoet;
 - c) de waarschijnlijkheid dat zich een gelijktijdige elektriciteitscrisis[] voordoet.

- 1 bis.** *(voorheen onderdeel van lid 1)* De methode voorziet in een probabilistische benadering, **met inbegrip van verschillende scenario's**, en houdt rekening met de **nationale**, regionale en Uniebrede context, waaronder voor zover mogelijk met niet-EU-landen binnen synchrone zones van de Unie. **De methode dient rekening te houden met de specifieke kenmerken van de energiesector in elke lidstaat, waaronder specifieke weersomstandigheden en externe omstandigheden.**
2. Voordat ENTSB-E de voorgestelde methode indient, voert het een raadpleging uit waarbij ten minste de industrie, consumentenorganisaties, [] **producenten of hun belangen-organisaties, de transmissie- en distributiesysteembeheerders, de bevoegde autoriteiten**, de nationale regelgevende instanties en andere nationale autoriteiten worden betrokken. ENTSB-E houdt terdege rekening met de resultaten van de raadpleging **en presenteert deze, samen met de voorgestelde methode, aan de Coördinatiegroep voor elektriciteit voor verdere behandeling** [].
3. Uiterlijk twee maanden nadat het Agentschap de voorgestelde methode heeft ontvangen, wordt het voorstel door het Agentschap goedgekeurd of gewijzigd. In dat laatste geval raadpleegt het Agentschap ENTSB-E, **de bevoegde autoriteiten en de nationale regelgevende instanties** voordat het de gewijzigde versie aanneemt, **en houdt het naar behoren rekening met de resultaten van de raadpleging**. De definitieve versie van de methode wordt bekendgemaakt op de [] websites van het Agentschap **en ENTSB-E**.
4. ENTSB-E werkt de methode regelmatig bij en verbetert deze regelmatig [] in overeenstemming met de leden 1 tot en met 3, **wanneer er belangrijke nieuwe informatie beschikbaar wordt**. De Coördinatiegroep voor elektriciteit **kan aanbevelen** en het Agentschap en de Commissie kunnen erom verzoeken dat de methode wordt bijgewerkt en verbeterd, waarbij zij een passende rechtvaardiging verstrekken. Uiterlijk zes maanden na **ontvangst van** het verzoek dient ENTSB-E een ontwerpversie van de voorgestelde wijzigingen in bij het Agentschap. Uiterlijk [] twee maanden nadat het Agentschap het [] **voorstel** heeft ontvangen, **keurt het de voorgestelde wijzigingen goed of wijzigt het deze**. In dat laatste geval raadpleegt het Agentschap ENTSB-E **en de nationale regelgevende instanties** voordat het de gewijzigde versie aanneemt, **en houdt terdege rekening met de resultaten van de raadpleging**. De definitieve versie wordt bekendgemaakt op de [] websites van het Agentschap **en ENTSB-E**.

Artikel 9

Beoordelingen van de kortetermijntoereikendheid

1. Alle beoordelingen van de kortetermijntoereikendheid worden, **ongeacht of zij op nationaal, regionaal of Uniaal niveau zijn verricht**, uitgevoerd overeenkomstig de krachtens artikel 8 ontwikkelde methode.
2. ENTSB-E stelt vooruitzichten voor de seizoensgebonden toereikendheid op overeenkomstig de krachtens artikel 8 ontwikkelde methode. ENTSB-E publiceert de resultaten voor de wintervooruitzichten elk jaar uiterlijk op 1 december en voor de zomervooruitzichten elk jaar uiterlijk op 1 juni. [] ENTSB-E legt de vooruitzichten voor aan de Coördinatiegroep voor elektriciteit die indien passend aanbevelingen met betrekking tot de resultaten kan doen.
3. De regionale **veiligheidscoördinatoren** [] voeren op basis van de overeenkomstig artikel 8 vastgestelde methode week-ahead- tot day-**ahead** []-toereikendheidsbeoordelingen uit zoals bepaald in de richtsnoeren betreffende het beheer van systemen.

HOOFDSTUK III

RISICOPARAATHEIDSPANNEN

Artikel 10

Opstelling van risicoparaatheidsplannen

1. Op basis van de overeenkomstig de artikelen 6 en 7 geïdentificeerde regionale en nationale elektriciteitscrisisscenario's stelt de bevoegde autoriteit van elke lidstaat een risicoparaatheidsplan op na raadpleging van **relevante distributiesysteembeheerders, transmissiesysteembeheerders, [...] relevante producenten of hun belangenorganisaties,** elektriciteits- en **aard**gasbedrijven, de relevante organisaties die de belangen van **zowel [...] industriële als niet-industriële** elektriciteitsklanten behartigen en de nationale regelgevende instantie (wanneer deze niet de bevoegde autoriteit is). []
2. Het plan omvat nationale maatregelen en regionale maatregelen als bepaald in de artikelen 11 en 12. Zonder afbreuk te doen aan artikel 15 voldoen alle geplande of getroffen maatregelen inzake het voorkomen van elektriciteitscrisissituaties, het treffen van voorbereidingen ervoor en het beperken ervan volledig aan de voorschriften betreffende de interne markt en het beheer van systemen. Zij zijn duidelijk omschreven, transparant, evenredig en niet-discriminerend.
3. Het plan wordt ontwikkeld overeenkomstig **de inhoud en structuur van de artikel 11 en 12.** []. De Commissie **kan [] een niet-bindend richtsnoer met betrekking tot formaten voor dergelijke plannen vaststellen.** []
4. **Teneinde de consistentie van de risicoparaatheidsplannen te waarborgen,** legt de bevoegde autoriteit, voordat zij een plan vaststelt, een ontwerpversie daarvan ter raadpleging voor aan de bevoegde autoriteiten van de [] [] **desbetreffende** lidstaten in de regio, **aan de rechtstreeks verbonden lidstaten die niet tot dezelfde regio behoren,** [] [] **alsmede []** aan de Coördinatiegroep voor elektriciteit.

5. De bevoegde autoriteiten van de [...] lidstaten in de regio **de rechtstreeks verbonden lidstaten** en de Coördinatiegroep voor elektriciteit evalueren dit ontwerpplan binnen [...] 6 maanden [...] **na ontvangst**, waarna zij aanbevelingen kunnen doen.
6. De bevoegde autoriteit van de **betrokken** lidstaten stelt het ontwerpplan uiterlijk [...] **negen** maanden nadat het is ingediend vast, waarbij terdege rekening wordt gehouden met de resultaten van de raadpleging en de aanbevelingen van de bevoegde autoriteiten van andere lidstaten en van de Coördinatiegroep voor elektriciteit. **Zij [...] stelt de Commissie onverwijld in kennis van** het vastgestelde plan.
7. De **bevoegde autoriteiten van de lidstaten en de Commissie** maken de plannen openbaar **op hun websites**, waarbij zij het vertrouwelijke karakter van gevoelige informatie in acht nemen, met name wat betreft informatie over maatregelen die verband houden met het voorkomen en beperken **van gevolgen** van aanslagen. **De bescherming van het vertrouwelijk karakter van gevoelige informatie wordt gebaseerd op de [...] overeenkomstig artikel 17 bis vastgestelde beginselen.**
8. Uiterlijk op [PB gelieve de exacte datum in te vullen: **twee en een half jaar** na de inwerkingtreding van deze verordening] stellen de **bevoegde autoriteiten van de** lidstaten het eerste plan vast en publiceren zij het. Zij werken de plannen om de [...] **vier** jaar bij, tenzij de omstandigheden een hogere frequentie rechtvaardigen.

Inhoud van risicoparaatheidsplannen wat betreft nationale maatregelen

1. Elk plan omvat alle geplande of getroffen maatregelen inzake het voorkomen van overeenkomstig de artikelen 6 en 7 geïdentificeerde elektriciteitscrisissituaties, het treffen van voorbereidingen ervoor en het beperken ervan. Het plan omvat ten minste het volgende:
 - (a) een samenvatting van de voor de relevante lidstaat en regio gedefinieerde elektriciteitscrisisscenario's, in overeenstemming met de procedure van de artikelen 6 en 7;
 - (b) de vaststelling van de rol en de verantwoordelijkheden van de bevoegde autoriteit **en een beschrijving van de taken die eventueel aan andere instanties zijn gedelegeerd.**
 - (c) een omschrijving van de maatregelen voor de voorbereiding op en preventie van de overeenkomstig de artikelen 6 en 7 geïdentificeerde risico's;
 - (d) de aanwijzing van een nationale crisis[...]**coördinator** of -team en de omschrijving van zijn taken;
 - (e) de vaststelling van gedetailleerde procedures die in elektriciteitscrisissituaties moeten worden gevolgd, inclusief de bijbehorende schema's inzake informatiestromen;
 - (f) de identificatie van de bijdrage die door marktgebaseerde maatregelen, **met name aan de aanbod- en de vraagzijde,** wordt geleverd om het hoofd te bieden aan elektriciteitscrisissituaties;
 - (g) de identificatie van mogelijke niet-marktgebaseerde maatregelen die in elektriciteitscrisissituaties moeten worden uitgevoerd, waarbij wordt aangegeven naar aanleiding waarvan, onder welke voorwaarden en volgens welke procedure deze maatregelen worden uitgevoerd, en op welke manier deze voldoen aan de in artikel 15 vastgestelde eisen **en stroken met regionaal gecoördineerde maatregelen;**

- (h) een [...] kader voor **manuele** afschakeling[...] waarin wordt vermeld [...] onder welke omstandigheden moet worden afgeschakeld' [...]. **Met betrekking tot de openbare en persoonlijke veiligheid wordt [...]in het kader [...] gespecificeerd welke categorieën elektriciteitsgebruikers, overeenkomstig het nationale recht, gerechtigd zijn** speciale bescherming tegen ontkoppeling te ontvangen, [...] wordt een rechtvaardiging gegeven voor de behoefte aan dergelijke bescherming, [...] **en wordt gespecificeerd hoe de transmissie- en distributiesysteembeheerders van de betrokken lidstaten moeten handelen om het verbruik te verlagen;**
- (i) een omschrijving van de mechanismen die worden gebruikt om het publiek in te lichten over elektriciteitscrises.
- (j) **informatie over bijhorende plannen die noodzakelijk zijn voor de ontwikkeling van het toekomstige net en helpen het hoofd te bieden aan de gevolgen van geïdentificeerde crisissituaties.**

2. Alle nationale maatregelen houden terdege rekening met de overeenkomstig artikel 12 overeengekomen regionale maatregelen en brengen **de operationele zekerheid of veiligheid van het transmissiesysteem** en de zekerheid van de elektriciteitsvoorziening van andere lidstaten of van de Unie als geheel niet in gevaar.

Artikel 12

Inhoud van risicoparaatheidsplannen wat betreft [...] gecoördineerde grensoverschrijdende maatregelen

1. Als aanvulling op de in artikel 11 genoemde maatregelen omvat het plan van elke lidstaat regionale **en, zodra vastgesteld, bilaterale** maatregelen waarmee wordt gewaarborgd dat crisissituaties met een grensoverschrijdende impact naar behoren worden voorkomen en beheerst. **Regionale maatregelen worden overeengekomen tussen de lidstaten binnen de betrokken regio. Bilaterale maatregelen worden overeengekomen tussen de lidstaten die onderling rechtstreeks met elkaar verbonden zijn maar niet tot dezelfde regio behoren.** [...] Regionale en bilaterale maatregelen [...] omvatten ten minste:
 - a) [...] de aanwijzing van een coördinator of een team **dat is samengesteld uit de relevante nationale elektriciteitscrisismanagers**;
 - b) mechanismen voor het delen en het verstrekken van informatie en voor samenwerking [...];
 - c) **gecoördineerde** maatregelen om de impact van een **elektriciteits**crisis, met inbegrip van een gelijktijdige crisissituatie, te beperken **met het oog op de in artikel 14 bedoelde assistentie**; []
 - d) procedures betreffende de uitvoering van **jaarlijkse of tweejaarlijkse** tests van de plannen;
 - e) **de mechanismen die aanleiding geven tot overeenkomstig artikel 15 toegepaste niet-marktgebaseerde maatregelen.**

2. De in het plan op te nemen regionale **en bilaterale** maatregelen worden overeengekomen door de [...] **betrokken** lidstaten [...]. **De Commissie kan een faciliterende rol [...] spelen bij het opstellen van de overeenkomst inzake regionale maatregelen. De Commissie kan het Agentschap en ENTSB-E verzoeken [...] de lidstaten [...] technische bijstand te verlenen om de sluiting van een overeenkomst te bevorderen.** Ten minste acht maanden voor de termijn waarop het plan wordt vastgesteld of bijgewerkt, brengen de bevoegde autoriteiten verslag uit aan de Coördinatiegroep voor elektriciteit over de gesloten overeenkomsten. Indien [...] **een lidstaat** niet in staat [...] **is** een overeenkomst te sluiten, stelt [...] **de betrokken bevoegde autoriteit** de Commissie in kennis van de redenen voor dit gebrek aan overeenstemming. In een dergelijk geval [...] **stelt** de Commissie **maatregelen voor, waaronder een samenwerkingmechanisme voor** [...] de sluiting van een overeenkomst [...] **inzake grensoverschrijdende maatregelen**.
3. [...] **Samen met de** belanghebbenden **testen** de bevoegde autoriteiten van elke regio [...] **op gezette tijden de doeltreffendheid van de in de risicoparaatheidsplannen ontwikkelde procedures ter voorkoming van elektriciteitscrisissituaties en** [...] **voeren zij** tweejaarlijkse crisissimulaties uit waarbij [...] met name de in lid 1, punt b), bedoelde communicatiemechanismen worden getest.

[]

HOOFDSTUK IV

BEHEERSEN VAN ELEKTRICITEITSCRISISSITUATIES

Artikel 13

Vroegtijdige waarschuwing voor en afkondiging van een crisissituatie

1. Wanneer vooruitzichten voor de seizoensgebonden toereikendheid of andere **gekwalficeerde** bronnen specifieke **[]** en betrouwbare informatie bieden waaruit blijkt dat zich een elektriciteitscrisis zou kunnen voordoen in een lidstaat, **dan** verstrekt de bevoegde autoriteit van de lidstaat zonder onnodige vertraging een vroegtijdige waarschuwing aan de Commissie, **aan de bevoegde autoriteiten van de [] lidstaten binnen dezelfde regio en van de rechtstreeks verbonden lidstaten. []. De Commissie deelt deze informatie mee aan de Coördinatiegroep voor elektriciteit.** De bevoegde autoriteit verstrekt informatie over de oorzaken **van de mogelijke elektriciteitscrisis []**, de getroffen of geplande maatregelen ter preventie van een elektriciteitscrisis en de eventuele behoefte aan assistentie door andere lidstaten. De informatie omvat de effecten die de maatregelen [] op de interne elektriciteitsmarkt kunnen hebben.
2. Wanneer de bevoegde autoriteit van de betrokken lidstaat met een elektriciteitscrisissituatie wordt geconfronteerd, kondigt zij **in overleg met de betrokken transmissiesysteem-beheerder []** de elektriciteitscrisis af en stelt zij de bevoegde autoriteiten **binnen dezelfde regio en** van de aangrenzende lidstaten en de Commissie daarvan zonder onnodige vertraging in kennis. **Zij stelt hen in kennis van de oorzaken van de verslechtering en van de redenen om een elektriciteitscrisis af te kondigen, van de getroffen en geplande maatregelen ter beperking ervan en van de eventuele behoefte aan assistentie door andere lidstaten.**
3. Indien de Commissie, **[] de Coördinatiegroep voor elektriciteit of de betrokken lidstaten** van mening zijn dat de in het verslag verstrekte informatie onvoldoende is, kunnen zij de betrokken lidstaat verzoeken aanvullende informatie te verstrekken.

4. Wanneer een bevoegde autoriteit **of de betrokken lidstaat** een vroegtijdige waarschuwing afgeeft of een elektriciteitscrisis afkondigt, worden de in het risicoparaatheidsplan vastgestelde acties in de hoogst mogelijke mate gevolgd.

Artikel 14

Samenwerking en assistentie

1. De lidstaten treden op en werken samen in een geest van solidariteit teneinde elektriciteitscrisissituaties te voorkomen en te beheersen [] .
2. **Voorts** bieden de lidstaten, wanneer dat [] technisch mogelijk is, elkaar onderlinge assistentie door middel van gecoördineerde maatregelen die voorafgaand aan het verlenen van assistentie worden overeengekomen krachtens dit artikel en artikel 12 [] .

Met het oog hierop, en ter verzekering van de openbare en persoonlijke veiligheid, bereiken de lidstaten een akkoord over gecoördineerde maatregelen van hun keuze om op een gecoördineerde manier elektriciteit te leveren.

[]

- 2 bis.** De lidstaten bereiken een akkoord over de nodige technische, juridische en financiële regelingen voor de toepassing van de gecoördineerde maatregelen alvorens assistentie wordt [] geboden. Dergelijke regelingen omvatten onder meer de maximum-hoeveelheden elektriciteit die op regionaal of bilateraal niveau moeten worden geleverd, de aanleiding voor de assistentie en de mogelijkheid de opschorting ervan te vragen, de leveringswijze van de elektriciteit, en de bepalingen voor billijke compensatie tussen lidstaten overeenkomstig de leden 2 ter, 2 quater en 3.

2 ter. De assistentie is onderworpen aan billijke compensatie, die door de lidstaten wordt overeengekomen alvorens assistentie wordt [] geboden. Deze compensatie dekt minstens:

- (a) de op het grondgebied van de om assistentie verzoekende lidstaat geleverde elektriciteit en de daaraan verbonden transmissiekosten; en**
- (b) redelijke compensatiekosten die de assistentie verlenende lidstaat heeft gemaakt, onder meer wat betreft de terugbetaling voor een compensatie die voortvloeit uit gerechtelijke procedures, arbitrageprocedures of soortgelijke procedures en schikkingen.**

2 quater. Billijke compensatie uit hoofde van lid 2 ter omvat onder meer alle redelijke kosten die de assistentie verstrekkende lidstaat maakt als gevolg van een verplichting om compensatie te betalen krachtens de door het Unierecht gewaarborgde grondrechten en de voor de toepassing van deze verordening geldende internationale verplichtingen, alsmede andere redelijke kosten die uit het betalen van compensatie overeenkomstig nationale compensatieregelingen voortvloeien.

- 3. De lidstaat die om assistentie verzoekt, betaalt deze compensatie onmiddellijk, of waarborgt de onmiddellijke betaling ervan [], aan de lidstaat die assistentie biedt.**
- 4. Uiterlijk op [PB gelieve de exacte datum in te voegen: zes maanden na de inwerking-treding van deze verordening] en na raadpleging van de Coördinatiegroep voor elektriciteit, verleent de Commissie juridisch niet-bindende sturing voor de belangrijkste aspecten van de in de leden 2 bis en 3 bedoelde billijke compensatie en andere belangrijke aspecten van de in lid 2a bedoelde technische, juridische en financiële regelingen.**

- 4 bis. In geval van een elektriciteitscrisis waarbij de lidstaten nog geen akkoord hebben bereikt over gecoördineerde maatregelen en technische, juridische en financiële regelingen krachtens dit artikel, komen de lidstaten ad-hocmaatregelen en -regelingen overeen met het oog op de toepassing van dit artikel, onder meer wat betreft billijke compensatie uit hoofde van de leden 2 ter, 2 quater en 3.**
- 4 ter. De lidstaten zorgen ervoor dat de bepalingen van deze verordening met betrekking tot assistentie worden toegepast in overeenstemming met de Verdragen, het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en de relevante internationale verplichtingen. Zij nemen daartoe de nodige maatregelen.**

Artikel 15

Naleving van de marktvoorschriften

1. Maatregelen die worden getroffen of gepland om elektriciteitscrisissituaties te voorkomen of beperken, voldoen aan de voorschriften betreffende de interne elektriciteitsmarkt en het beheer van systemen.
2. Niet-marktgebaseerde maatregelen [] **worden** in een crisissituatie enkel toegepast [] **als laatste redmiddel**, indien alle opties waarin de markt voorziet, zijn uitgeput, **of wanneer marktgebaseerde maatregelen alleen niet volstaan om een verdere verslechtering te voorkomen**. Door deze maatregelen worden de mededinging en de doeltreffende werking van de elektriciteitsmarkt niet onnodig verstoord. Deze maatregelen zijn noodzakelijk, evenredig, niet-discriminerend en tijdelijk.
3. Beperking van transacties, met inbegrip van de beperking van reeds toegewezen zoneoverschrijdende capaciteit, beperking van de levering van zoneoverschrijdende capaciteit voor capaciteitstoewijzing of beperking van de levering van schema's, wordt uitsluitend geïnitieerd in overeenstemming met de voorschriften van [] **de richtsnoeren betreffende het beheer van systemen en [] de netcode voor de noodtoestand en het herstel van het elektriciteitsnet, die respectievelijk op grond van de artikelen 18 en 6 van Verordening 714/2009 zijn aangenomen** [].

HOOFDSTUK V

EVALUATIE EN TOEZICHT

Artikel 16

Ex-postevaluatie

1. Zo spoedig mogelijk en uiterlijk **drie maanden na de opheffing of uiterlijk zes maanden na de** afkondiging van een elektriciteitscrisis situatie **leggen de betrokken bevoegde autoriteiten** in overleg met hun nationale regelgevende instanties (voor zover deze niet de bevoegde autoriteit zijn) een evaluatieverslag voor aan de Coördinatiegroep voor elektriciteit en de Commissie.

2. Het verslag omvat ten minste:
 - (a) een omschrijving van de gebeurtenis die tot de crisis heeft geleid **of de reden waarom een lidstaat door de crisis werd getroffen**;
 - (b) een omschrijving van de getroffen preventieve, voorbereidende en beperkende maatregelen, **indien van toepassing**, en een beoordeling van de evenredigheid en doeltreffendheid daarvan;
 - (c) een beoordeling van de grensoverschrijdende impact van de getroffen maatregelen;
 - (d) een beschrijving van aan aangrenzende lidstaten en niet-EU-landen geboden of van hen ontvangen assistentie;

- (e) **voor zover mogelijk**, de [] economische impact van de elektriciteitscrisis en de impact van de getroffen maatregelen op de elektriciteitssector, met name de volumes niet-geleverde energie en het niveau van de handmatige verbruiksontkoppeling (inclusief een vergelijking tussen het niveau van vrijwillige en gedwongen verbruiksontkoppeling);
 - (f) mogelijke of voorgestelde verbeteringen van het risicoparaatheidsplan;[...]
 - (g) **mogelijke verbeteringen van de netwerkontwikkeling in gevallen waarin onvoldoende netuitbreiding de crisis heeft veroorzaakt of die in de hand heeft gewerkt.**
3. Indien de Coördinatiegroep voor elektriciteit en de Commissie van mening zijn dat de in het verslag verstrekte informatie onvoldoende is, kunnen zij de [] **bevoegde autoriteit** verzoeken aanvullende informatie te verstrekken.
4. De betrokken bevoegde autoriteiten leggen de resultaten van de evaluatie voor aan de Coördinatiegroep voor elektriciteit.

Artikel 17

Toezicht []

1. Behalve de in deze verordening vastgestelde andere specifieke taken, voert de Coördinatiegroep voor elektriciteit bespreking over de volgende elementen []:
- (a) de resultaten van het door ENTSB-E opgestelde tienjarige netontwikkelingsplan voor elektriciteit;
 - (b) de samenhang van de risicoparaatheidsplannen die de lidstaten overeenkomstig de in artikel 10 genoemde procedure hebben vastgesteld;

- (c) de resultaten van de overeenkomstig *artikel 19, lid 3, van de elektriciteitsverordening [voorgestelde elektriciteitsverordening]* door ENTSB-E uitgevoerde beoordelingen van de toereikendheid van hulpbronnen in Europa;
- (d) de prestatie van de lidstaten wat betreft voorzieningszekerheid, waarbij ten minste rekening wordt gehouden met de in de beoordeling van de toereikendheid van hulpbronnen in Europa toegepaste indicatoren, namelijk de verwachte niet-geleverde energie (EENS)¹² en de kans dat niet aan de vraag kan worden voldaan (LOLE)¹³;
- (e) de resultaten van de in artikel 9 genoemde seizoensgebonden vooruitzichten;
- (f) de van de lidstaten overeenkomstig artikel 7, lid 3, ontvangen informatie;
- (g) de resultaten van de in artikel 16 genoemde verslagen van de ex-postevaluatie;
- h) de methode voor de beoordeling van de in artikel 8 bedoelde kortetermijn-toereikendheid;**
- i) de methode voor het identificeren van de in artikel 5 bedoelde elektriciteits-crisisscenario's op regionaal niveau.**

2. De Coördinatiegroep voor elektriciteit kan aanbevelingen aan de lidstaten en ENTSB-E doen in verband met de in lid 1 [] genoemde zaken.

[]

¹² **Artikel 19, lid 4, punt h), van de voorgestelde elektriciteitsverordening.**

¹³ **Artikel 19, lid 4, punt h), van de voorgestelde elektriciteitsverordening.**

3. Het Agentschap houdt voortdurend toezicht op de maatregelen inzake zekerheid van elektriciteitsvoorziening en brengt hierover regelmatig verslag uit aan de Coördinatiegroep voor elektriciteit.
4. Op basis van de opgedane ervaringen met de verordening trekt de Commissie uiterlijk op 1 september 2025 conclusies over mogelijke middelen om de zekerheid van elektriciteitsvoorziening op het niveau van de Unie te versterken en dient zij bij het Europees Parlement en de Raad een verslag in over de toepassing van deze verordening, indien nodig met wetgevingsvoorstellen tot wijziging van deze verordening.

Artikel 17 bis

Behandeling van vertrouwelijke informatie

1. De lidstaten en hun bevoegde autoriteiten in de zin van deze verordening passen de procedures waarbij zij betrokken zijn toe volgens de toepasselijke voorschriften, met inbegrip van de nationale voorschriften betreffende de behandeling van vertrouwelijke informatie en processen. Indien dit leidt tot een situatie waarin informatie niet openbaar kan worden gemaakt, verstrekt de lidstaat of de autoriteit in kwestie, indien mogelijk, een niet-vertrouwelijke samenvatting daarvan.
2. De Commissie, het Agentschap, de Coördinatiegroep voor elektriciteit en ENTSB-E eerbiedigen de vertrouwelijkheid van gevoelige informatie.

HOOFDSTUK VI

SLOTBEPALINGEN

Artikel 18

Samenwerking met de verdragspartijen van de Energiegemeenschap

Wanneer de lidstaten en de verdragspartijen van de Energiegemeenschap samenwerken [] **op het gebied van zekerheid van elektriciteitsvoorziening, kan die samenwerking onder meer betrekking hebben op het identificeren van een crisissituatie**, het proces voor het identificeren van elektriciteitscrisisscenario's en het vaststellen van risicoparaatheidsplannen, om te waarborgen dat er geen maatregelen worden getroffen die de voorzieningszekerheid van de lidstaten, de verdragspartijen of de Unie in gevaar brengen. Daartoe kunnen de verdragspartijen van de Energiegemeenschap op verzoek van de Commissie deelnemen aan de Coördinatiegroep voor elektriciteit met betrekking tot alle zaken waarbij zij zijn betrokken.

Artikel 18 bis

Uitzonderingsbepaling

Zolang Cyprus niet rechtstreeks met een andere lidstaat is verbonden, zijn artikel 6, artikel 12, en artikel 14, lid 2 en lid 4, punt b), niet van toepassing tussen Cyprus en de overige lidstaten, noch voor ENTSB-E met betrekking tot Cyprus. Cyprus en de overige betrokken lidstaten kunnen met steun van de Commissie alternatieve maatregelen en procedures uitwerken voor de in artikel 6, artikel 12, en artikel 14, lid 2 en lid 4, punt b), voorziene maatregelen en procedures, voor zover deze geen afbreuk doen aan de effectieve toepassing van deze verordening tussen de andere lidstaten.

[]

Artikel 20

Intrekking

Richtlijn 2005/89/EG wordt ingetrokken.

Artikel 21

Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement

Voor de Raad

De voorzitter

De voorzitter
